

POSTANOWIENIE

27 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 27 czerwca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z wniosku J. P.
z udziałem J. Z. i Z. Z.
o zasiedzenie,
na skutek skargi kasacyjnej J. Z. i Z. Z.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Toruniu
z 29 grudnia 2021 r., VIII Ca 1045/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od J. Z. i Z. Z. na rzecz J. P. kwotę 450 (czterysta pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Uczestnicy J. Z. i Z. Z. wnieśli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Toruniu, oddalającego apelację skarżących od postanowienia Sądu pierwszej instancji w sprawie z wniosku J. P. o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości oraz służebności gruntowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazali potrzebę dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Zadaniem uczestników wykładni wymaga art. 381 k.p.c., gdyż konieczne jest wyjaśnienie, czy

przepis ten „winien być stosowany jako reguła, czy też jako wyjątek”. W ocenie skarżących kwestia ta postrzegana jest w orzecznictwie niejednolicie – czasem wskazuje się, że pomijanie dowodów zgłoszonych dopiero w drugiej instancji powinno być regułą, niekiedy jednak formułowane jest stanowisko, zgodnie z którym decyzja taka powinna zapadać jedynie wyjątkowo. Nadto skarżący wskazali, że w przypadku sprawy o stwierdzenie zasiedzenia kwestia ta modyfikowana jest przez zasadę prymatu prawdy materialnej, mającą wynikać z art. 670 w zw. z art. 610 § 1 k.p.c. (drugi ze wskazanych przepisów – jak należy mniemać: omyłkowo – w ramach uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania oznaczano jako art. 610 § 2 k.p.c.; został on jednak prawidłowo przywołany wśród podstaw skargi).

Potrzeba, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., oznacza, że określony przepis, istotny z punktu widzenia podstawy prawnej zaskarżonego orzeczenia, może być rozumiany na różne sposoby, a orzecznictwo i nauka prawa albo nie wypracowały w tym przedmiocie żadnego poglądu, albo prezentują rozbieżne stanowiska. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno w takim wypadku zawierać wskazanie, które przepisy wymagają wykładni i na czym polegają poważne wątpliwości związane z ich rozumieniem lub rozbieżnościami w ich stosowaniu (postanowienia SN z: 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09 oraz 24 kwietnia 2018 r., II CSK 743/17). Rozbieżność w orzecznictwie sądów powinna natomiast zostać wykazana przez przywołanie judykatów, w których odmienne rozstrzygnięcia zapadły w stanach faktycznych nieróżniących się od siebie w relewantny prawnie sposób (postanowienie SN z 7 czerwca 2015 r., III CSK 59/15).

Argumentacja skarżących nie prowadzi do wniosku, by art. 381 k.p.c. (stosowany w sprawie w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) budził poważne wątpliwości bądź wywoływał rozbieżności w orzecznictwie sądów.

W pierwszym rzędzie należy wskazać, że – wbrew stanowisku uczestników – z art. 670 w zw. z art. 610 § 1 k.p.c. nie wynika, by w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia sąd był zobowiązany do ustalania tzw. prawdy materialnej niezależnie od podnoszonych przez uczestników twierdzeń i przedkładanych przez nich dowodów. Zawarte w art. 610 § 1 k.p.c. odesłanie dotyczy bowiem, *verbum legis*, „ogłoszenia i orzeczenia”, a zatem materii unormowanych w art. 672, 673, 674 oraz

677 k.p.c. Nie obejmuje ono jednak kwestii zawartych w art. 670 § 1 i 2 k.p.c. (zob. postanowienia SN z 20 marca 2014 r., II CSK 279/13, oraz z 12 kwietnia 2023 r., II CSKP 613/22). Nietrafne jest zatem dopatrywanie się potrzeby wykładni art. 381 k.p.c. w szczególnym charakterze postępowania nieprocesowego w ogóle lub konkretnie postępowania w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości.

Po drugie, skarżący twierdzą, że dla sprawy znaczenie ma to, czy pomijanie dowodów spóźnionych powinno stanowić wyjątek, czy regułę. Rzecz jednak w tym, że przyczyną pominięcia zgłoszonego przez nich dopiero w apelacji dowodu (zdjęć i mapy) nie było wyrażenie przez Sąd Okręgowy generalnego zapatrywania o konieczności pomijania dowodów zgłoszonych dopiero w apelacji, mimo że istniała możliwość zgłoszenia ich wcześniej, lecz konkretne okoliczności sprawy. Sąd przyjął bowiem, że uczestnicy mieli dostęp do tych dowodów już wcześniej, a nadto mogłyby one być przydatne dla sprawy co najwyżej na etapie postępowania przed sądem pierwszej instancji, gdy dokonywane były oględziny uwiecznionej na fotografiach oraz zobrazowanej na mapie nieruchomości. Rozstrzygnięcie rzekomego problemu dotyczącego ogólnej reguły stosowania art. 381 k.p.c. nie miałoby zatem znaczenia dla postępowania, skoro podstawą kwestionowanej obecnie decyzji procesowej nie była taka (nieistniejąca) reguła, lecz konkretne okoliczności zaistniałe w sprawie.

Po trzecie, wbrew stanowisku uczestników, w orzecznictwie nie funkcjonują dwa (lub więcej) poglądy dotyczące rzeczywistego znaczenia art. 381 k.p.c. (treści normy wynikającej z tego przepisu). Pozorna rozbieżność w praktyce stosowania omawianego unormowania wynika z różnorodności przypadków procesowych, w których sądy muszą dokonywać oceny, czy dany dowód powinien zostać pominięty.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach orzeczono na podstawie § 5 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

[SOP]

[ms]